

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่จะทำให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้นการบริหารจัดการด้านการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนองค์การทางการศึกษาให้เกิดการพัฒนา ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีนั้นจะต้องมีการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ^๑ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ในมาตรา ๘๐ วรรค ๔ ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ^๒

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ วรรค ๒ ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษาที่รัฐมุ่งเน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความมาตรา ๕ การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามความในวรรค ๒ กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวรรค ๖ การจัดการศึกษามุ่งการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น^๓

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๓๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา ๔๐ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประธานกรรมการ กรรมการที่เป็นผู้แทน

^๑ สามารถ อินตามูล, “การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๕”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘), หน้า ๑.

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐, หน้า ๒๓-๒๔, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <http://www.nmt.or.th/chiangmai/samoengtai/DocLib9/Forms/DispForm.aspx?ID=25> (๑๔ พ.ย. ๒๕๕๕).

^๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒), หน้า ๓.

ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ^๔ และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ^๕

การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา โดยมุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมกันตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคิดทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management หรือ SBM) เป็นการบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการบริหาร ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนทั้งด้านหลักสูตร การเงิน การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปให้คณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุด เกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด^๖

จากการได้ศึกษาสรุปผลการดำเนินงาน ๕ ปีของการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ – พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษายังไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่แท้จริง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทที่กฎหมายกำหนดโดยเฉพาะการกำหนดทิศทางและนโยบายของสถานศึกษา^๗

^๔ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, การวิจัยและพัฒนา รูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา, (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทวอน กราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๑.

^๕ กฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖, (ออนไลน์), แหล่งที่มา, <http://www.kodmhai.com/Kkat/NKkat/Nkkat-1/New2/N3.html> (๒๐ ธ.ค. ๒๕๕๕).

^๖ ประดิษฐ์ โกมุทธียานนท์, “แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑), หน้า ๑-๒.

^๗ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สรุปผลการดำเนินงาน ๕ ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๑), พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๕๒), หน้า ๒๒.

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งมีผู้ศึกษาวิจัยในสถานศึกษาที่ต่างๆ พบว่า การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาหลายประการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนมากยังมีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะยังไม่ถึงระดับที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^๘ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเพียงว่า ช่วยเหลือสถานศึกษาด้านทุนทรัพย์ก็เพียงพอไม่เห็นความสำคัญของการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางพัฒนาสถานศึกษา คิดว่าบทบาทหน้าที่เหล่านี้เป็นเรื่องของครูและผู้บริหาร^๙

จากความเป็นมาความสำคัญและปัญหา ดังกล่าวข้างต้นมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นการร่วมมือกันของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการประยุกต์หลักอริยสัจ ๔ มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกระบวนการ ๔ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษา (ทุกข์)
๒. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กำหนดสาเหตุของปัญหา (สมุทัย)
๓. การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา (นิโรธ)
๔. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (มรรค)

พระพุทธองค์ตรัสว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะไม่รู้ถึง ไม่แทงตลอดซึ่งอริยสัจสี่อย่าง เราและพวกเธอจึงได้ท่องเที่ยวไปแล้วในสังสารวัฏ ตลอดกาลยาวนาน”^{๑๐} หากเปรียบปัญหาทางการศึกษาของสถานศึกษาเสมือนความทุกข์ของชีวิตที่ต้องเวียนว่ายในสังสารวัฏ แนวทางการแก้ไขปัญหาดตามหลักอริยสัจ ๔ จึงเป็นทางออกหนึ่งของการแก้ปัญหาดทางการศึกษา ที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องร่วมมือกันในฐานะมีหน้าที่ร่วมกันบริหารจัดการศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องร่วมมือกันศึกษาให้เข้าใจว่าอะไรคือปัญหาใน

^๘ ชีระ บุญเจริญ, สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕๐.

^๙ ปราโมทย์ คล้ายศิริ, “การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : ราชภัฏบ้านจอมบึง, ๒๕๔๕), หน้า ๖.

^{๑๐} ส.ม. (ไทย) ๑๕/๑๐๕๑/๖๐๖.

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ปัญหานั้นมีสาเหตุเกิดมาจากอะไร อะไรคือจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และมีวิธีการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยหวังว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีคุณภาพเต็มตามบทบาทหน้าที่ยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษาค้นคว้าอยู่ภายในกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษา (ทุกซ์) ในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

๒. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กำหนดสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) ในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

๓. การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย (นิโรธ) ในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

๔. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (มรรค) ในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๒๔๕ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๑๕๐ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๒ จำนวน ๒๑ โรงเรียน

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลัก อริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัด สุราษฎร์ธานี โดยมีประเด็นปัญหาที่ต้องการทราบ ดังต่อไปนี้

๑. การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับใด

๒. การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แตกต่างกันอย่างไ

๓. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลัก อริยสัจ ๔ ในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นอย่างไร

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี อายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ต่างกัน

๑.๕.๕ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานภาพการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีส่วนร่วมใน การบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ แตกต่างกัน

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทาง ให้คำปรึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๑.๖.๒ การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ หมายถึง กระบวนการบริหารที่มุ่งแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยการร่วมมือกันของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีกระบวนการในการดำเนินงาน ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑.๖.๒.๑ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านทุกข์ หมายถึง การมีส่วนร่วมศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามบทบาทหน้าที่ในคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑.๖.๒.๒ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านสมุทัย หมายถึง การมีส่วนร่วมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามบทบาทหน้าที่ในคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑.๖.๒.๓ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านนิโรธ หมายถึง การมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามบทบาทหน้าที่ในคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑.๖.๒.๔ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านมรรค หมายถึง การมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทาง ในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามบทบาทหน้าที่ในคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑.๖.๓ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ของโรงเรียน ในอำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๒

๑.๖.๔ สถานภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ในการเป็นผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้แก่

๑.๖.๔.๑ ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองนักเรียน ตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น

๑.๖.๔.๒ ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนหรือผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น

๑.๖.๔.๓ ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้แทนของชุมชนสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น

๑.๖.๔.๔ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๖.๔.๕ ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยจบการศึกษาจากสถานศึกษานั้น

๑.๖.๔.๖ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น หมายถึง ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ในพื้นที่

๑.๖.๔.๗ ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น

๑.๖.๔.๘ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารสถานศึกษานั้น และทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษานั้น

๑.๖.๕ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๒

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. ทำให้ทราบผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓. ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ในการบริหารจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๔. นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักอริยสัจ ๔ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี